

FERHENGOKA
ZIMAN Û WÊJEYÊ
KURDÎ-TIRKÎ

ZÎWER ÎLHAN

Grafi**KURD**

FERHENGOKA
ZIMAN Û WÊJEYÊ
KURDÎ-TÛRKÎ

ZÎWER ÎLHAN

Grafî**KURD**

FERHENGOKA
ZIMAN Û WÊJYÊ
Kurdi-Tirkî

Ziwer**ÎLHAN**

Weşanên Zanîngeh
2019/09

Edîtor
Ridwan**XELÎL**

Berg û Rûpelsazî
Grafi**KURD**

Serrastkirin
Dilazad**ART**

Şewirmenda Weşanê
Gulistan**AZAD**

Bo Pêwendî, Pêşniyaz û Rexneyên We:
Ridwan Xelîl - ridwanxelil@gmail.com

Spasî

Wek weşanxane û dildarên zimanê kurdî em zanin her xebata bi zimanê kurdî peşkek e ku diniquetê nav kelepura kurdî.

Wek gelek tiştan hewcedariya me bi ferhengên mijarî jî heye ku li ser mijarêkê disekinê û hûrûkûr dikolê. Ev xebat jî di vê niqteyê de cihekî girîng digirê.

Ji ber vê xebata bi qîmet em sipasdarê Mamosta Zîwer Îlhan in ku di mijara ziman û wejeyê de ev peyvên bi efsun ji me re danhev û em dikarin bi hêsanî bigihin wateya peyvên li ser zimanzanîyê.

Grafî**KURD**

Derbarê Nivîskar De

Zîwer Îlhan ji Nisêbînê ye. Li Enqerêya paytexta Tirkî di Zanîngeha Enqerê de di beşa Ziman û Wejeya Tirkî de perwerdeya xwe ya lîsansê qedandiye. Di zanîngeha Mêrdînê de li ser Ziman û Wejeya Kurdî Lîsansa Bilind qedandiye.

Niha li Nisêbînê di qada perwerdeyê de mamostatî û rêveberiyê dike.

Derbarê Berhemê De

Di vê ferhengê de bo herpeyvê 3 qisim hatine çêkirin.

Di qismê pêşî de peyveke derbarê zamanzaniyê de bi zimanê kurdî tê nivîsîn, di qismê duyem de cureya peyvê û di qisma sêyem de wateya peyvê bi zimanê Tirkî tê nivîsîn. Ger pir wateyên heman peyvê hebin wê demê her wate di bin hev re tê rêzkirin.

Di dawîya xêbatê de çavkaniyeke ku me jê sûdwergirtiye heye. Ev çavkanî bo saxlemiya xebata me bingeş hatiye girtin û bo lêkolînêran wek kurterêyekê hatiye weşandin. Herî dawî çend rûpelên vala bo nîşegirtinê hatine veqetandin.

Bi hevîya ku ji vê berhemê sudwerê girtin

Ev pirtûk
diyarî hemû
evîndarên
wêjeya kurdî ye

...

aheng	is.	Ahenk.
awa	is.	Üslup.
awazname	is.	Söylev, nutuk, hitabe.
axaftin	f.	Konuşmak.
baneşan	is.	Ünlem.
baneşana daxwaz û hêviyê	is.	İstek ve ümit ünlemi.
baneşana ecibandinê	is.	Beğenme ünlemi.
baneşana erêniyê	is.	Olumluluk ünlemi.
baneşana êş û xemgîniyê	is.	Acı ve üzüntü ünlemi.
baneşana gazîkirinê	is.	Seslenme ünlemi, çağırma ünlemi.
baneşana hişyarkirinê	is.	Uyarma ünlemi.
baneşana matmayinê	is.	Şaşırma ünlemi, hayret ünlemi.
baneşana nerêniyê	is.	Olumsuzluk ünlemi.
bêalî	sft.	Nesnel.
bêdeng	is.	Ünsüz harf
bêdenga diranan	is.	Diş ünsüzü.
bêdenga goştê diranan	is.	Diş eti ünsüzü.
bêdenga lêvê	is.	Dudak ünsüzü.
bêdenga qirikê	is.	Gırtlak ünsüzü.
bêhnok	is.	Virgül (,).
bêje	is.	Sözcük.
bêjeya darijtî	is.	Türemiş kelime.
bêjeya têkel	is.	Birleşik kelime
bêjeya xwerû	is.	Basit kelime.
bend	is.	Paragraf
berawird kirin	f.	Karşılaştırmak.

berbiçav	sf.	Somut.
bergeh	is.	Bakış açısı.
bergeha îlahî	is.	Îlahî bakış açısı.
berhem	is.	Eser.
bersiv dan	f.	Cevap vermek.
bersiv	is.	Cevap.
bersivandin	f.	Cevaplamak.
bersivdar	is.	Yanıtlayıcı, cevaplayıcı.
bersivhazir	sf.	Hazırcevap.
bi bîr anîn	f.	1. Çağrıştırmak, akla getirmek, hatırlatmak. 2. Anmak.
bi lêv kirin	is.	Telaffuz etmek.
bibirani	is.	Çağrışım.
binyad	is.	Kök.
bipergal	is.	Manzum.
bîrani	is.	Anı, hatıra.
bireser	is.	Nesne.
biwêj	is.	Deyim.
bixeml	sf.	Süslü.
bûyer	is.	Olay.
ceribandin	is.	Deneme.
cextandin	f.	Vurgulamak.
civîna civatan	is.	Sempozyum.
cînav	is.	Zamir, adıl.
cînava kesî	is.	Şahıs zamiri.

cîna va nediya	is.	Belgisiz zamir.
cîna va nîşanî	is.	İşaret zamiri.
cîna va pirsê	is.	Soru zamiri.
cîna va vegerok	is.	Dönüşlülük zamiri.
cîna va xweditiyê	is.	Sahiplilik zamiri.
curenav	is.	Cins isim.
çap	is.	Basım, baskı.
çap kirin	f.	Basmak.
çapemenî	is.	Basın-yayın.
çapxane	is.	Basımevi, matbaa.
çarîn	is.	Dörtlük.
çavkanî	is.	Kaynakça, kaynaklar.
çîrok	is.	1. Masal. 2. Fabl.
çîroka dema bê	is.	Gelecek zamanın hikâyesi.
çîroka dema boriya diyar	is.	Belirli geçmiş zamanın hikayesi.
çîroka dema boriya nediya	is.	Belirsiz geçmiş zamanın hikayesi.
çîrokên gelêrî	is.	Halk masalları, halk hikayeleri.
çîrokjiyan	is.	Biyografi, hayat hikayesi.
çîrokjiyana xwe	is.	Öz yaşam öyküsü, otobiyografi.
çivanok	is.	Tekerleme.
çûkele	is.	Küçültme eki.
çûle	is.	Komedyen.
daçek	is.	Edat.
dahûrîn	is.	Tahlil.

dan nivîsandin	f.	Dikte etmek. Bir başkasına o anda söyleyerek yazdırmak.
darêjnivîs	is.	Kompozisyon.
darijtin	f.	Türetmek.
darijtina bêdengê	is.	Ünsüz türemesi.
darijtina dengdêrê	is.	Ünlü türemesi.
darijtina dengê	is.	Ses türemesi.
daxwaznivîs	is.	Arzuhalci. Para karşılığında dilekçe vb. yazılar yazan kişi.
defter	is.	Defter.
dema bê	is.	Gelecek zaman.
dema borî	is.	Geçmiş zaman.
dema boriya diyar	is.	Belirli geçmiş zaman
dema boriya domdar a diyar	is.	Belirli sürekli geçmiş zaman.
dema boriya domdar a nediya	is.	Belirsiz sürekli geçmiş zaman
dema boriya nediya	is.	Belirsiz geçmiş zaman.
dema niha	is.	Şimdiki zaman.
deng dan	f.	1. Ses vermek. 2. Ötmek.
deng dayîn	f.	Seslendirmek.
deng	is.	1. Ses, seda. 2. Şan, şöhret. 3. Rey, oy.
deng lêkirin	f.	1. Seslenmek. 2. Uyarmak, ikaz etmek.

deng nekirin	f.	1. Susmak. 2. Sesini çıkaramamak.
deng vedan	f.	Yankılanmak, aksetmek.
dengbêj	is.	Ozan, âşık.
dengdêr	is.	Ünlü harf
dengegaz	sf.	Ketum, ağzı sıkı, sır saklayan.
dengnasî	is.	Ses bilgisi.
dengûbehs	is.	Haber, ajans.
dengvedan	is.	1. Yankı, akis. 2. mec. Bir olayın çevrede uyandırdığı tepki.
dengzanî	is.	Sesbilim, fonetik.
derhênandin	f.	Yönetmek.
derhêner	is.	Yönetmen, rejisör.
destan	is.	Destan.
destxet	is.	El yazması.
devkî	zrf.	Sözlü.
devok	is.	Ağız, aksan.
dijitî	is.	Tezat.
dijwate	is.	Zıt anlamlı, karşıt anlamlı.
dik	is.	Sahne. Üzerinde oyun oynanan, gösteri yapılan yer.
dîroka wêjeyê	is.	Edebiyat Tarihi.

dîwan	is.	Divan, şîir kitabı.
diyar kirin	f.	Açıklamak, şerh etmek.
diyarde	is.	Olgu.
dozîne	is.	Kuram, teori.
dubare	is.	1. Tekrar. 2. Tekerir, tekrar etme sanatı.
dulane	is.	Çift ünsüz, diftong.
dûnik	is.	Tırnak işareti ("...").
erkyarî	is.	İşlev, fonksiyon.
ferheng	is.	Sözlük.
ferhengok	is.	Sözlükçe.
fihrist	is.	İndeks.
galegal	is.	Laf, boş konuşma.
gengeşî	is.	Tartışma.
gengeşî kirin	f.	Tartışmak.
geştname	is.	Seyahatname
gewşîn dan	f.	Sıfatlandırmak.
gewşîn	is.	Özellik, nitelik, hususiyet.
giftûgo	is.	Söyleşi, sohbet.
gihanek	is.	Bağlaç.

goşenivis	is.	Köşe yazısı, fıkra. Gazete veya dergilerde güncel konuları bir görüş ve düşünceye bağlayarak yorumlayan yazı türü.
gotar	is.	1. Bildiri, tebliğ. 2. Makale.
gotegot	is.	Söylenti.
gotenivis	is.	Söyleşi, sohbet. Bir bilim veya sanat konusunu, konuşmayı andıran biçimde inceleyerek anlatan edebiyat türü.
gotgot kirin	f.	Söylenmek. Hoşnutsuzluğunu dışa vurmak.
gotin	f.	Anlatmak, söylemek.
gotina pêşıyan	is.	Atasözü.
gotingêr	is.	Lafçı, lafazan, laf dolaştıran.
gotinî	sft.	Sözel.
gotinkî	zrf.	Sözlü, sözlü bir şekilde.
guherîna dengê	is.	Ses değişimi.
helbest	is.	Şiir.
helbestkî	is.	Şiirsel.
helbestvan	is.	Şair.
hembinyat	sf.	Kökteş. Aynı kökten gelen çeşitli yapı ve görevdeki kelimeler.
hemwate	is.	Eş anlamlı.
henek	is.	Şaka.

herikbar	sf.	Akıcı. Kolay söylenebilen, okunabilen anlatım.
hevdeng	sf.	Sesteş, eş sesli.
hevok	is.	Cümle, tümce.
hevoka bingeh	is.	Temel Cümle.
hevoka birist	is.	Kurallı cümle, düz cümle.
hevoka erênî	is.	Olumlu cümle.
hevoka lêkerî	is.	Fiil cümlesi.
hevoka mercî	is.	Şart cümlesi.
hevoka navî	is.	İsim cümlesi.
hevoka nebirist	is.	Devrik cümle.
hevoka neyênî	is.	Olumsuz cümle.
hevoka pirsê	is.	Soru cümlesi.
hevoka qutkirî	is.	Kesik cümle.
hevoka têkel	is.	Bileşik cümle.
hevoka xwerû	is.	Basit cümle.
hevoksazî	is.	Sözdizim, sentaks.
hevrêkî	is.	Uyum.
hevşîbîna bédengan	is.	Ünsüz benzeşmesi.
hêmanên hevokê	is.	Cümlenin öğeleri.
hoker	is.	Zarf, belirteç.
hokera cîh-alî	is.	Yer-yön zarfı.
hokera çendî	is.	Nicelik zarfı, miktar zarfı.
hokera demê	is.	Zaman zarfı.

hokera nerênî	is.	Olumsuzluk zarfı.
hokera pirsê	is.	Soru zarfı.
hokera rewşê	is.	Durum zarfı.
honak	is.	Kurgu.
honak kirin	f.	Kurgulamak. Bir filmin değişik yerlerde çekilen bölümlerini bir bütün oluşturmak için birleştirmek.
honaka bûyeran	is.	Olay örgüsü.
honakar	is.	Senarist.
honakkirî	sf.	Kurmaca. Tasarlanıp üretilen, tasarlanmış.
honakzanist	sf.	Bilim kurgu.
huner	is.	Sanat.
hunerên edebî	is.	Edebî sanatlar.
hunerî	sf.	Sanatsal.
hunermend	is.	Sanatçı.
ji paşve pêvekirî	is.	Sondan eklemeli.
ji pêşve pêvekirî	is.	Önden eklemeli.
karcivînî	is.	Seminer.
kepûyî	is.	Genizsel.
kêş	is.	Vezin.
kenewer	is.	Komik.
kenewerî	is.	Komedi.
ketina bêdengê	is.	Ünsüz düşmesi.
ketina dengdêrê	is.	Ünlü düşmesi.
ketina kêteyê	is.	Hece düşmesi.
kevanek	is.	Parantez, yay ayraç [].

kirde	is.	Özne, fail, eden, yapan, işleyen.
kirdediyar	sf.	Etken. Doğrudan öznenin yaptığı işi anlatan fiil.
kirdenediyar	sf.	Edilgen.
kirdeyi	sf.	Öznel, subjektif
kirp	is.	Vurgu.
kirpandin	f.	Vurgulamak.
kişandî	is.	Çekimli.
kîte	is.	Hece.
kovar	is.	Dergi.
kurte îmze	is.	Paraf, kısık imza.
kurte	is.	Özet.
kurte kirin	f.	Özetlemek.
kurteçîrok	is.	Hikaye, öykü.
kurtejiyan	is.	Öz geçmiş
kurteşano	is.	Skeç.
lavij	is.	Deyiş, îlahî.
lawik	is.	Melodilik aşk hikayesi, uzun hava tarzlı türkü.
leheng	is.	Kahraman. Edebi türlerde en önemli kişi.
lehengi	is.	Kahramanlık.
lewlew	is.	Dırdır.
lewlewok	sft.	Laf ebesi, konuşkan.

lêgerîn	is.	Araştırma.
lêker	is.	Eylem, fiil.
lêkera alîkar	is.	Yardımcı fiil.
lêkera dankirinê	is.	Ettirgen fiil.
lêkera darijtî	is.	Türemiş fiil.
lêkera gerguhêz	is.	Geçişli fiil.
lêkera kirdediyar	is.	Etken fiil.
lêkera kirdenediyar	is.	Edilgen fiil.
lêkera negerguhêz	is.	Geçişsiz fiil.
lêkera têkel	is.	Birleşik fiil.
lêkera xwerû	is.	Basit fiil.
lêkerên biwêjî	is.	Deyimsel fiiller.
lêkolîn	is.	İnceleme.
lêpoke	is.	Komedyen.
lêva jêrîn	is.	Alt dudak.
lêva jorîn	is.	Üst dudak.
li gorî awayê	is.	Yapısına göre.
li gorî dirûvê	is.	Şekline göre.
malbata ziman	is.	Dil ailesi.
malpirtûk	is.	Kitabevi.
mamik	is.	Bilmece.
mê	is.	Dişil.
mesnewî	is.	Mesnevi.
metel	is.	Atışmalı mani.
mijar	is.	Konu.
mijara sereke	is.	Tema, ana konu.
name	is.	Mektup.

navê komî	is.	Topluluk ismi.
navê taybet	is.	Özel isim.
navê xwerû	is.	Basit isim.
naverok	is.	1. İçerik. 2. İçindekiler.
nedîtbar	sf.	Soyut.
nêr	is.	Eril.
nermbûna bêdengê	is.	Ünsüz yumuşaması.
nîşandêrzanî	is.	Göstergibilim.
nîşanek	is.	İşaret.
nîşaneka baneşanê	is.	Ünlem işareti (!).
nîşaneka dubarekê	is.	Denden işareti (").
nîşaneka pirsê	is.	Soru işareti "?".
nîşanekên xalbendiyê	is.	Noktalama işaretleri.
nîşaneyî	sf.	Simgesel, sembolik.
nivîs	is.	Yazı. Yazma işi.
nivîsa mixî	is.	Çivi yazısı.
nivîsandî	sf.	1. Yazılı. Yazılmış olan. 2. Üzerinde yazı bulunan, yazısı olan.
nivîsandin	f.	Yazmak.
nivîsar	is.	Metin.
nivîsara hînerî	is.	Öğretici metin.
nivîsara hunerî	is.	Sanatsal metin.
nivîsara pêşkêşî	is.	Göstermeye bağlı metin.
nivîsara rexneyî	is.	Eleştirel metin.
nivîsara vegotinî	is.	Anlatmaya bağlı metin.

nivisbarî	is.	Yazılım.
nivîsgeh	is.	Yazıhane.
nivîskar	is.	Yazar.
nivîsker	is.	Yazıcı. Bilgisayarda hazırlanan metnin yazılı sayfa hâlinde dökümünü veren araç.
nivîskî	zrf.	Yazılı, yazılı bir şekilde.
nivîstek	is.	Yazıt, kitabe.
nivîsvan	is.	Yazıcı, sekreter, kâtip.
nûçe	is.	Haber.
nusxe	is.	Nüsha.
pahevok	is.	Yan cümlecik.
parçekar	is.	Ortaç.
paşqertaf	is.	Sonek.
pêkenok	is.	Fıkra.
pêrêze	is.	Öbek.
pêşgotin	is.	Ön söz.
pêşkêşvan	is.	Sunucu.
pêşqertaf	is.	Önek.
pêveber	is.	Yüklem.
pevbestî	is.	Montaj.
pevexwendin	is.	Ulama.
pevgengeşî	is.	Münazara.
pexşan	is.	Nesir.
peyivîn	f.	Konuşmak.

peyv	is.	1. Söz, laf 2. Sözcük. 3. Lafız.
peyvdar	is.	Sözcü.
peywend	is.	Bağlam.
pîleya berztirîne	is.	En üstünlük derecesi.
pîleya berztiriyê	is.	Üstünlük derecesi.
pîleya wekheviyê	is.	Eşitlik derecesi.
pirhejmar	sf.	Çoğul.
pirs	is.	Soru.
pirtûk	is.	Kitap.
pirtûkdang	is.	Kitaplık.
pirtûkfiroş	is.	Kitapçı.
pirtûkok	is.	Kitapçık, broşür, risale.
pirtûkxane	is.	Kütüphane.
pitpit	is.	Dırdır.
pîveka arûzê	is.	Aruz ölçüsü.
pîveka kîteyê	is.	Hece ölçüsü.
pîver	is.	Ölçüt, kıstas.
polîn kirin	f.	Sınıflandırmak.
qafiye	is.	Kafiye.
qafiyeya dewlemend	is.	Zengin kafiye.
qafiyeya hevdengi	is.	Cinaslı kafiye.
qafiyeya nîv	is.	Yarım kafiye.
qafiyeya sihê	is.	Tam kafiye.
qaşo	zrf.	Sözde, güya.

qerf	is.	Mizah, esprili eleştiri, şaka yoluyla eleştiri.
qertaf	is.	Ek, taki.
qertafa çêker	is.	Yapım eki.
qertafa kişandinê	is.	Çekim eki.
qertafa xweditiyê	is.	İyelik eki, sahiplik eki.
qesîde	is.	Kaside.
qewlêrk	is.	Mani
rader	is.	Mastar.
ramana bingeh	is.	Ana fikir.
rastaxaftin	is.	Diksiyon.
rastnivîs	is.	Yazım, imla.
rave	is.	Açıklama, izah, şerh.
rave kirin	f.	Açıklamak, izah etmek, şerh etmek.
raveber	is.	Tamlanan.
ravek	is.	Tamlama, terkip.
raveka navî	is.	İsim tamlaması.
raveka rengdêrî	is.	Sıfat tamlaması.
raveker	is.	Tamlayan.
ravename	is.	Prospektüs, tanıtımalk.
rawe	is.	Kip. Fiil çekim kalıbı.

raweya divêtî	is.	Gereklilik kipi.
raweya fermanî	is.	Emir kipi.
raweya mercî	is.	Şart kipi.
raweya xwestekî	is.	İstek kipi.
rayek	sf.	Kökteş.
razber	sf.	Soyut.
rêbaz	is.	Metod, usul.
redif	is.	Redif
reng	is.	1. Renk. 2. Uslûp, tarz.
rengdêr	is.	Sıfat, ön ad.
rengdêra çawaniyê	is.	Nitelik sıfatı.
rengdêra jimarî	is.	Sayı sıfatı.
rengdêra nediya	is.	Belgisiz sıfat.
rengdêra nişanî	is.	İşaret sıfatı.
rengdêra pirsê	is.	Soru sıfatı.
rengdêra xurtkirinê	is.	Pekiştirme sıfatı.
rexne	is.	Eleştiri.
rexne kirin	is.	Eleştirmek.
rexnekar	is.	Eleştirmen.
rexneyî	sf.	Eleştirel.
rêz	is.	Satır.
rêzenivîs	is.	Tefrika. Gazete veya dergilerde çıkan, birbirini ta- mamlayan yazılardan oluşan dizi.
rêzik	is.	Kural.
rêzika sê yekitiyê	is.	Üç birlik kuralı.

rêziman	is.	Dil bilgisi.
riste	is.	Dize, mısra.
rojname	is.	Gazete.
rojnivîsk	is.	Günlük, günce.
rola sereke	is.	Başrol.
roman	is.	Roman.
romana dîrokî	is.	Tarihi roman.
romana honakzanistî	is.	Bilim kurgu romanı.
romana polîsî	is.	Polisiye roman.
romana serpêhatiyê	is.	Macera romanı.
rûpel	is.	Sayfa.
rûxsarî	is.	Biçim. Edebi eserlerin dış görünüşü.
serbend	is.	Paragraf başı.
serleheng	is.	Başkahraman.
sernivîs	is.	Başlık.
sernûçe	is.	Manşet.
serrêz	is.	Satırbaşı.
sêxal	is.	Üç nokta [...].
stran	is.	Türkü.
stranbêj	is.	Türkücü, türkü söyleyen.
şahberhem	is.	Başyapıt.
şano	is.	Tiyatro.
şanogeh	is.	Sahne.
şênber	sf.	Somut.
şêwaz	is.	Üslup, biçem.

şêwe	is.	Şive.
şibandin	is.	Benzetme, teşbih.
şingerî	is.	Ağıt, mersiye.
şîrove	is.	Yorum.
şor kirin	f.	Laflamak, konuşmak
taybet	sf.	Özel, hususi.
taybetî	is.	Özellik, hususiyet.
taybetmend	sf.	Özgün, orijinal.
taybetmendî	is.	Özgünlük.
temamker	is.	Tümleç.
temamkera hokerê	is.	Zarf tümleci.
temamkera nerasterê	is.	Dolaylı tümleç.
temaşevan	is.	Seyirci, izleyici.
tengbûna dengdêrê	is.	Ünlü daralması.
teşeya sazgêr	is.	Nazım şekli.
teşezanî	is.	Morfolojî.
tîp	is.	Harf
tîpa kelijandinê	is.	Kaynaştırma harfi.
vebêje	is.	Anlatı.
vebêjer	is.	Anlatıcı.
vegotin	is.	1. Anlatım. 2. Anlatmak.
vegotinok	is.	Dinleti. Eseri bir topluluğa çalma veya söyleme.

vegotinzanî	is.	Anlatıbilim.
wate	is.	Anlam, mana.
wêje	is.	Edebiyat.
wêjeya Gelêrî	is.	Halk Edebiyatı.
wêjeya Klasîk	is.	Klasik Edebiyat.
wêjeya Nûjen	is.	Modern Edebiyat.
wêjeyî	is.	Edebî, yazınsal.
weklêker	is.	Fiilimsi
werger	is.	Çeviri, tercüme.
wergêr	is.	Çevirmen, tercüman.
wergerandin	f.	Çevirmek, tercüme etmek.
weşan	is.	Yayın.
weşandin	f.	Yayımlamak.
weşanxane	is.	Yayınevi.
xal	is.	Nokta işareti.
xal danîn	f.	Noktalamak.
xalebêhnok	is.	Noktalı virgül (;).
xalecot	is.	İki nokta işareti.
xane	is.	Beyit.
xeleka bûyerê	is.	Olay halkası.
xeyalî	is.	Fantastik.
xezel	is.	Gazel.
xurtkirin	f.	Pekiştirme.
xwerû	sf.	Sade.
yekeya sazgêr	is.	Nazım birimi.

yekhejmar	sf.	Tekil.
yeknik	is.	Tek tırnak işareti ('...').
zarava	is.	Lehçe.
zargotin	is.	Folklor. Kültür ürünlerini inceleyen bilim dalı.
zayend	is.	Cinsiyet.
zêmar	is.	Ağır.
zêmarbêj	is.	Ağırçı.
ziman	is.	Dil.
zimandirêj	sf.	Zevzek, ukala, çok konuşan.
zimanê bingeh	is.	Ana dil, temel dil.
zimanê çandê	is.	Kültür dili.
zimanê devkî	is.	Konuşma dili.
zimanê mader	is.	Ana dili. İnsanın çocukken ailesinden ve soyca bağlı olduğu topluluktan öğrendiği dil.
zimanê nivîskî	is.	Yazı dili.
zimanê pêvekirî	is.	Ekleme dili.
zimanê tewandî	is.	Bükümlü dil.
zimanê zikmakî	is.	Ana dili.
zimanzanî	is.	Filoloji.
zincîra bûyerê	is.	Olay zinciri.

ÇAVKANÎ

- 1) Komisyon (Fevzi Karademir, Zîwer Îlhan, Ahmet Korkut, Nezir Gümüş), (2014) Ferhenga Kurdî-Tirkî, Türkçe-Kürtçe, TDK, Ankara
- 2) FARQÎNÎ, Zana (2011). Ferhenga Kurdî-Tirkî, Tirkî-Kurdî, Enstîtuya Kurdî ya Stenbolê, Çapa Pêncemîn, Stenbol.
- 3) EKÎCÎ, ABDULLAH (2015). Ferheng Soranî-Kurmancî-Tirkî,Sîtav, Enqerê.
- 4) BOTÎ, Kamêran Silêman (2006). Ferhenga Kamêran, Kurdî-Kurdî, Spîrêz, Duhok.
- 5) D. Îzolî (2011). Ferhenga Kurdî-Tirkî, Tirkî-Kurdî, Weşanên Deng, Çapa Şêşemîn, Diyarbekir.
- 6) Torî (1999). Ferhenga Kurdî- Tirkî, Türkçe- Kürtçe, Berfin Yayınları, İstanbul.
- 7) Farızov (1994). Ferhenga Tirkî-Kurdî (Çeviri ve Uyarlama: Mehmet Demir), Özge Yayınları, Ankara.
- 8) AYDOĞAN, Mustafa (2012). Rêbera Rastnivîsînê, Rûpel Yayınları, İstanbul.
- 9) TAN, Sami (2011). Rêzimana Kurmancî, Çapa Berfirehkirî, İstanbul Kürt Enstitüsü Yayınları, İstanbul.
- 10) YILDIRIM, Kadri (2012). Temel Alıştırma ve Metinlerle Kürtçe Dilbilgisi (Kurmanji Lehçesi), Berdan Matbaacılık, İstanbul.
- 11) <http://ferheng.org/tr/>

